C/2025/3981

20.8.2025

NEUVOSTON SUOSITUS

annettu 8 päivänä heinäkuuta 2025,

Irlannin talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

(C/2025/3981)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 ([1]) ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

Yleisiä näkökohtia

(1) Asetuksessa (EU) 2024/1263, joka tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024, täsmennetään tavoitteet talouden ohjausjärjestelmälle, jolla pyritään edistämään tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistusten ja investointien avulla sekä ehkäisemään liiallisia julkisen talouden alijäämiä. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä seurantaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta. Asetuksella edistetään myös kansallista sitoutumista finanssipolitiikkaan, painotetaan keskipitkää aikaväliä sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion on toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma, joka sisältää sen finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset neljäksi tai viideksi vuodeksi jäsenvaltion vaalikauden kestosta riippuen. Näihin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen ([2]) on täytettävä asetuksen vaatimukset, joita ovat vaatimus saada julkinen velka sopeutuskauden päättymiseen mennessä uskottavalle lasku-uralle tai pitää se tällaisella uralla taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen supistumaan alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella.

([1]) EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Nettomenot sellaisina kuin on ne on määritelty asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 alakohdassa: 'nettomenoilla' tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(2) Euroopan parlamentin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241 ([3]), jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille uudistusten ja investointien toteuttamiseen rahoitustukea, jossa on kyse unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(3) Euroopan parlamentin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435 ([4]), jäljempänä 'REPowerEU-asetus', joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan unionin energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Irlanti on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(4) Irlanti toimitti 28 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi kyseisen asetuksen 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 8 päivänä syyskuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Irlannin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä ([5]). Päätöstä muutettiin asetuksen 18 artiklan 2 kohdan nojalla 8 päivänä joulukuuta 2023 niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ([6]), sekä 21 päivänä kesäkuuta 2024 niin, että siihen sisällytettiin REPowerEU-luku ([7]). Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Irlanti on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien samaa uudistusta tai investointia koskevien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(5) Neuvosto antoi 21 päivänä tammikuuta 2025 komission suosituksesta suosituksen Irlannin kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä ([8]). Suunnitelma on toimitettu asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklaa ja 36 artiklan 1 kohdan a alakohtaa noudattaen. Se kattaa vuodet 2025–2029, ja siinä asetetaan budjettirajoite neljän vuoden nettomenojen enimmäiskasvuprosentin muodossa.

(6) Komissio antoi 26 päivänä marraskuuta 2024 lausunnon Irlannin alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2025. Komissio antoi samana päivänä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2025 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Irlanti ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi ja ehdotuksen vuoden 2025 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ([9]) 13 päivänä toukokuuta 2025 ja yhteisen työllisyysraportin 10 päivänä maaliskuuta 2025.

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 8 päivänä syyskuuta 2021, Irlannin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (ST 11046/2021).

([6]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 8 päivänä joulukuuta 2023, Irlannin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 8 päivänä syyskuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (ST 15965/2023).

([7]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 21 päivänä kesäkuuta 2024, Irlannin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 8 päivänä syyskuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (ST 10262/2024).

([8]) Neuvoston suositus annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Irlannin kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä (EUVL C, C/2025/667, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/667/oj).

([9]) Neuvoston suositus, annettu 13 päivänä toukokuuta 2025, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan EU:n maailmanlaajuista kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kolme välttämätöntä muutosta, joita kestävä talouskasvu edellyttää: i) innovointi; ii) vähähiilistäminen ja kilpailukyky; ja iii) turvallisuus. Kuroakseen innovaatiokuilun umpeen EU pyrkii edistämään teollista innovointia, tukemaan startup-yritysten kasvua EU:n start-up- ja scale-up-strategian kaltaisilla aloitteilla ja edistämään tekoälyn ja kvanttilaskennan kaltaisten kehittyneiden teknologioiden käyttöönottoa. Vihreämmän talouden edistämiseksi komissio on laatinut kattavan kohtuuhintaista energiaa koskevan toimintasuunnitelman ja puhtaan teollisen kehityksen ohjelman, joilla varmistetaan, että siirtyminen puhtaaseen energiaan pysyy kustannusvaikuttavana, tukee kilpailukykyä erityisesti energiaintensiivisillä toimialoilla ja on kasvun veturi. Liiallisen riippuvuuden vähentämiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi unioni on sitoutunut vahvistamaan maailmanlaajuisia kauppakumppanuuksia, monipuolistamaan toimitusketjuja ja turvaamaan kriittisten raaka-aineiden ja puhtaiden energialähteiden saatavuuden. Näitä painopisteitä tuetaan horisontaalisilla tekijöillä, joita ovat sääntelyn yksinkertaistaminen, sisämarkkinoiden syventäminen, kilpailukyvyn rahoittaminen ja säästö- ja investointiunioni, osaamisen ja laadukkaiden työpaikkojen edistäminen sekä EU:n politiikkojen parempi koordinointi. Kilpailukykykompassi on sovitettu yhteen eurooppalaisen ohjausjakson kanssa. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on komission strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävää kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.

(8) Vuonna 2025 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon myötä. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Nämä maakohtaiset suositukset ovat edelleen yhtä lailla tärkeitä arvioitaessa asetuksen (EU) 2021/241 21 artiklassa tarkoitettuja muutettuja elpymis- ja palautumissuunnitelmia.

(9) Vuoden 2025 maakohtaiset suositukset kattavat keskeiset talouspolitiikan haasteet, joihin ei ole vastattu riittävästi elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvillä toimenpiteillä, ottaen huomioon vuosina 2019–2024 annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritetyt haasteet.

(10) Komissio julkaisi 4 päivänä kesäkuuta 2025 Irlantia koskevan vuoden 2025 maaraportin. Siinä arvioidaan Irlannin edistymistä maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Irlanti on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Irlannilla on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Irlannin edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä koskevien unionin vuoden 2030 yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

Vuotuisen edistymisraportin arviointi

(11) Neuvosto suositti 21 päivänä tammikuuta 2025 Irlannille seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 5,1 prosenttia vuonna 2025, 6,5 prosenttia vuonna 2026, 4,9 prosenttia vuonna 2027, 5,4 prosenttia vuonna 2028 ja 4,7 prosenttia vuonna 2029. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit vuoteen 2023 verrattuna ovat 15,4 prosenttia vuonna 2025, 22,8 prosenttia vuonna 2026, 28,9 prosenttia vuonna 2027, 35,8 prosenttia vuonna 2028 ja 42,3 prosenttia vuonna 2029. Irlanti toimitti 6 päivänä toukokuuta 2025 vuotuisen edistymisraporttinsa ([10]), jossa kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa ja sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin. Vuotuisessa edistymisraportissa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Irlannin puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(12) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat eksistentiaalisen haasteen Euroopan unionille. Komissio on kehottanut aktivoimaan vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen koordinoidusti, jotta voidaan tukea EU:n pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi. Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille.

([10]) Vuonna 2025 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

(13) Eurostatin vahvistamien tietojen ([11]) perusteella Irlannin julkisen talouden ylijäämä, joka vuonna 2023 oli 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, nousi 4,3 prosenttiin vuonna 2024. Julkinen velka, joka vuoden 2023 lopussa oli 43,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, laski vuoden 2024 loppuun mennessä 40,9 prosenttiin. Komission laskelmien mukaan kehitys vastaa vuonna 2024 nettomenojen 8,2 prosentin kasvua. Irlanti arvioi vuotuisessa edistymisraportissa nettomenojen kasvun vuonna 2024 olleen 8,0 prosenttia. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys ([12]), johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2024 pitkälti neutraali.

(14) Vuotuisen edistymisraportin mukaan makrotalouden skenaariossa, johon Irlannin julkisen talouden kehitysarviot perustuvat, reaalisen BKT:n kasvun odotetaan olevan 4,1 prosenttia vuonna 2025 ja 3,4 prosenttia vuonna 2026, ja YKHI-inflaation odotetaan olevan 2,1 prosenttia sekä vuonna 2025 että 2026. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan reaalinen BKT kasvaa 3,4 prosenttia vuonna 2025 ja 2,5 prosenttia vuonna 2026 ja YKHI-inflaatio on 1,6 prosenttia vuonna 2025 ja 1,4 prosenttia vuonna 2026.

(15) Vuotuisessa edistymisraportissa julkisen talouden ylijäämän odotetaan vuonna 2025 supistuvan 1,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velan supistuvan vuoden 2025 loppuun mennessä 37,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Tämä kehitys vastaa nettomenojen 5,3 prosentin kasvua vuonna 2025. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan vuoden 2025 julkisen talouden ylijäämä on 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Ylijäämän supistuminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa tulojen kasvun hidastumisesta kuluttajien ja yritysten epävarmuuden lisääntyessä sekä siitä, etteivät vuoden 2024 suuret kertaluontoiset tulot ole toistumassa. Komission laskelmien mukaan kehitys vastaa nettomenojen 6,7 prosentin kasvua vuonna 2025. Nämä nettomenojen kasvuennusteet ylittävät vuotuisessa edistymisraportissa esitetyt arviot, koska komissio arvioi juoksevien menojen kasvun voimakkaammaksi muun muassa siksi, että sillä on erilaiset oletukset vuoden 2025 talousarviossa ilmoitetun elinkustannuspaketin pysyvästä vaikutuksesta vuoden 2024 jälkeen. Erot julkisen talouden rahoitusasemaa koskevissa komission ja Irlannin ennusteissa johtuvat taustalla olevien makrotaloudellisten oletusten eroista sekä siitä, että komissio arvioi juoksevien menojen kasvun voimakkaammaksi. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, ennakoidaan olevan vuonna 2025 neutraali. Komissio ennakoi julkisen talouden velan supistuvan vuoden 2025 loppuun mennessä 38,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Velkasuhteen supistuminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa julkisen talouden ennustetusta ylijäämästä sekä BKT:n kasvuvauhdin ja korkojen suotuisasta erotuksesta huomattavilla velkakannan korjauserillä oikaistuna.

(16) Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), rahoitetaan vuonna 2025 julkisen talouden menoja määrä, joka on alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2024 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaat investoinnit ja tuottavuutta lisäävät uudistukset ilman suoraa vaikutusta Irlannin julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan.

(17) Julkiset puolustusmenot suhteessa BKT:hen pysyivät Irlannissa ennallaan 0,2 prosentissa vuosina 2021–2023 ([13]). Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan puolustusmenot suhteessa BKT:hen pysyvät ennallaan 0,2 prosentissa sekä vuosina 2024 että 2025. Toisin sanoen muutosta ei ole tapahtunut verrattuna vuoteen 2021.

(18) Komission kevään 2025 talousennusteessa Irlannin nettomenojen ennakoidaan kasvavan 6,7 prosenttia vuonna 2025 ja kumulatiivisesti 15,5 prosenttia vuosina 2024 ja 2025. Komission kevään 2025 talousennusteessa Irlannin nettomenojen kasvun ennakoidaan vuonna 2025 olevan suositettua enimmäiskasvuprosenttia suurempi, mikä vastaa 0,3 prosentin vuotuista poikkeamaa ([14]) suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024 ja 2025 yhdessä, myös nettomenojen kumulatiivisen kasvuvauhdin ennakoidaan ylittävän suositellun enimmäiskasvuprosentin, mikä vastaa alle 0,1 prosentin poikkeamaa suhteessa BKT:hen. Ennakoitu poikkeama ylittää hieman vuotuisen poikkeaman kynnysarvon, joka on 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, mutta ei ylitä kumulatiivisen poikkeaman kynnysarvoa eli 0,6:ta prosenttia suhteessa BKT:hen. Kaiken kaikkiaan tämä tarkoittaa, että nettomenojen kasvu uhkaa poiketa suositetusta enimmäiskasvusta, kun vuoden 2025 toteumatiedot tulevat saataville ensi keväänä.

([11]) Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2025.

([12]) Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että EU:n talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan seuraavien erotuksena: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen muutos. Perusmenoista vähennetään harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, mutta niihin otetaan mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen ei-takaisinmaksettavalla tuella (avustuksilla) ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot.

([13]) Eurostat, julkiset menot julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan. COFOG:n ja Naton määritelmien metodologisten erojen vuoksi COFOG:n määritelmään perustuvat menot saattavat poiketa Naton määritelmään perustuvista menoista.

([14]) Nämä luvut näkyvät asetuksen (EU) 2024/1263 22 artiklassa säädetyllä valvontatilillä vuodesta 2026 alkaen.

(19) Vuotuisessa edistymisraportissa julkisen talouden ylijäämän ennakoidaan vuonna 2026 supistuvan 1,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velan ennakoidaan supistuvan vuoden 2026 loppuun mennessä 35,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan julkisen talouden ylijäämä suhteessa BKT:hen on vuonna 2026 ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 0,1 prosenttia. Ylijäämän supistuminen vuonna 2026 johtuu pääasiassa oletuksesta, jonka mukaan tulojen kasvu on vaatimatonta ja menojen voimakas kasvu jatkuu. Tämä kehitys vastaa vuonna 2026 nettomenojen 6,2 prosentin kasvua. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, ennakoidaan olevan vuonna 2026 pitkälti neutraali. Komissio ennakoi julkisen talouden velan supistuvan vuoden 2026 loppuun mennessä 38,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Velkasuhteen supistuminen vuonna 2026 johtuu pääasiassa BKT:n kasvuvauhdin ja korkojen suotuisasta erotuksesta huomattavilla velkakannan korjauserillä oikaistuna.

Keskeiset haasteet

(20) Irlannin julkiseen talouteen kohdistuu merkittäviä riskejä, koska sen verotulot keskittyvät voimakkaasti suhteellisen harvoihin ulkomaisessa omistuksessa oleviin monikansallisiin yrityksiin. Erityisen riskialttiita ovat yhteisöverotulot, jotka ovat yli kaksinkertaistuneet vuodesta 2019 ja joiden määrä oli 28,1 miljardia euroa (19 % valtion tuloista) vuonna 2024. Vuonna 2023 näistä tuloista yli puolet saatiin vain kymmeneltä suurelta yritykseltä. Lisäksi viranomaiset arvioivat, että puolet yhteisöverotuloista on windfall-tuloja ja luonteeltaan erittäin epävarmoja. Tämän seurauksena kansainvälisellä kehityksellä, kuten Yhdysvaltojen kauppa- ja veropolitiikan tai maailmanlaajuisen verotusympäristön muutoksilla, voi olla merkittävä vaikutus Irlannin tulojen vakauteen. Future Ireland Fund -tulevaisuusrahaston ja infrastruktuuri-, ilmasto- ja luontorahaston perustaminen ohjaa windfall-tuloja pidemmän aikavälin menotavoitteisiin. Irlanti hyötyisi julkisen talouden häiriönsietokyvyn lisäämisestä monipuolistamalla tulolähteitään. Tätä varten Irlanti voisi lisätä pääoma- ja varallisuusverojen tuottoa, tarkistaa verotukia, joilla ei saavuteta toivotun tasoista uudelleenjakoa tai muita tavoitteita, tai parantaa tapaa, jolla verojärjestelmä tukee ympäristötavoitteita. Menopuolella on edelleen huolenaiheita terveydenhuoltojärjestelmän kustannustehokkuuden vaikutuksesta julkisen talouden kestävyyteen. Väestön ikääntymisen arvioidaan johtavan siihen, että Irlannin julkisen terveydenhuollon menot kasvavat vuoteen 2070 mennessä 1,5 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen, mikä ylittää selvästi EU:n keskimääräisen 0,4 prosenttiyksikön kasvuennusteen. Koska terveydenhuoltojärjestelmä on liian riippuvainen kalliista sairaalahoidosta, ja yleisen perusterveydenhuollon puute pahentaa tätä ongelmaa, järjestelmässä on uudistamisen varaa sairaaloihin kohdistuvan paineen keventämiseksi.

(21) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisen täytäntöönpanon saaminen päätökseen on olennaisen tärkeää, jotta Irlannin pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Komission tiedonannossa NextGenerationEU – kohti vuotta 2026, joka hyväksyttiin 4 päivänä kesäkuuta 2025, selvennetään tukivälineen päättymiseen sovellettavaa aikataulua ja annetaan jäsenvaltioille ohjeita täytäntöönpanon maksimoimiseksi 31 päivään elokuuta 2026 mennessä, myös siitä, miten niiden elpymis- ja palautumissuunnitelmia voidaan edelleen virtaviivaistaa, esitetään keskeiset vaihtoehdot, joita on harkittava suunnitelmien tarkistamisen yhteydessä, ja korostetaan huolellisen yhteisen suunnittelun merkitystä ennen viimeisimpien maksupyyntöjen toimittamista vuonna 2026. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(22) Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) ja Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) tuki kanavoidaan koheesiopolitiikan ohjelmiin. Niiden toteuttaminen on Irlannissa nopeutunut. On tärkeää jatkaa toimia ohjelmien nopean toteuttamisen varmistamiseksi ja maksimoida samalla niiden käytännön vaikutus. Irlanti toteuttaa koheesiopolitiikan ohjelmissaan jo nyt toimia kilpailukyvyn ja kasvun edistämiseksi lisäten samalla sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Irlannilla on kuitenkin edelleen haasteita, kuten tarve parantaa kilpailukykyä erityisesti maan luoteisosassa, jonka taloudellinen suorituskyky on maan muita alueita jäljessä, sekä yhteiskunnalliset erot muita heikommassa asemassa olevien ryhmien osallistumisessa työmarkkinoille. Irlannin edellytetään osana asetuksen (EU) 2021/1060 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin ohjelmaa ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa

suosituksissa. Komissio antoi 1 päivänä huhtikuuta 2025 ehdotuksia ([15]), joilla määräaikaa, johon mennessä arviointi kunkin ohjelman väliarvioinnin tuloksista on toimitettava, lykätään 31 päivästä maaliskuuta 2025. Lisäksi niissä ehdotetaan joustoa, jolla ohjelmien toteuttamista voidaan nopeuttaa, ja kannustetaan jäsenvaltioita kohdentamaan koheesiopolitiikan varoja viiteen unionin strategiseen painopisteeseen, jotka ovat kilpailukyky strategisten teknologioiden alalla, puolustus, asuminen, vesiresilienssi ja energiasiirtymä, sekä investoimaan prioriteettialojen osaamiseen keskittyen ESR+-ohjelmissa edelleen haavoittuvimmassa asemassa oleviin henkilöihin.

(23) Euroopan strategisten teknologioiden kehysväline (STEP) tarjoaa mahdollisuuden investoida unionin keskeisiin strategisiin prioriteetteihin unionin kilpailukykyä vahvistamalla. STEP-kehysvälineen rahoitus kanavoidaan 11:n olemassa olevan EU:n rahaston kautta. Jäsenvaltiot voivat ohjata rahoitusta myös InvestEU-ohjelmaan, jolla tuetaan painopistealojen investointeja. Irlanti voisi hyödyntää näitä aloitteita parhaalla mahdollisella tavalla tukeakseen kriittisten teknologioiden, kuten puhtaiden ja resurssitehokkaiden teknologioiden, kehittämistä tai valmistusta.

(24) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Irlannin olisi puututtava tehokkaasti jäljellä oleviin haasteisiin, jotka liittyvät tutkimukseen ja innovointiin, uusiutuvaan energiaan, energiainfrastruktuuriin ja -verkkoihin, energiatehokkuuteen, kestävään liikenteeseen, vesihuoltoon, kiertotalouteen, sosiaalisiin ja kohtuuhintaisiin asuntoihin sekä muita heikommassa asemassa olevien ryhmien työmarkkinoille osallistumiseen.

(25) Tuottavuuden kasvu Irlannissa on pääasiassa monikansallisten yritysten ansiota, kun taas kotimaisten yritysten, jotka ovat enimmäkseen pieniä ja keskisuuria yrityksiä, tuottavuus on suhteellisesti alhaisempi kuin muualla EU:ssa. Tämä korostaa tarvetta parantaa kotimaisia innovointivalmiuksia. Lisääntynyt geopoliittinen epävarmuus korostaa kiireellistä tarvetta rakentaa häiriönsietokykyisempää, innovointiin perustuvaa kotimaista taloutta. Irlannin julkiset T&K-menot kuuluvat EU:n pienimpiin ja ovat vain 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen (0,4 prosenttia suhteessa BKTL:ään*). Julkisten T&K-investointien laajentaminen paitsi vahvistaisi Irlannin innovointijärjestelmää myös edistäisi tieteellistä huippuosaamista, parantaisi talouden häiriönsietokykyä ja tukisi pitkän aikavälin kestävää kasvua. Lisäksi merkittävä osa yritysten T&K-toiminnan valtiontuesta on tutkimus- ja kehitystoiminnalle myönnettyjä veroetuja. Vaikka ne ovat tärkeä väline yksityisen sektorin T&K-investointien edistämiseksi, tutkimuksen ja innovoinnin suoran rahoituksen lisääminen tarjoaisi kohdennetumpaa tukea pk-yrityksille, lisäisi niiden innovointivalmiuksia ja tukisi laajempaa taloudellista ekosysteemiä merkittävällä tavalla.

(26) Irlanti on edelleen riippuvainen fossiilisista energialähteistä. Tämä riippuvuus aiheuttaa merkittäviä ongelmia kasvihuonekaasujen kokonaispäästöjen vähentämiselle ja Irlannin taakanjakoasetuksen mukaisen tavoitteen saavuttamiselle. Tavoitteen mukaan Irlannin olisi vuoteen 2030 mennessä vähennettävä EU:n päästökauppajärjestelmään kuulumattomien alojen päästöjä 42 prosentilla vuoteen 2005 verrattuna. Viimeisimmät päästöennusteet osoittavat, että Irlanti ei ole saavuttamassa tätä tavoitetta.

(27) Irlannin sähköjärjestelmässä oli vuonna 2024 edelleen merkkejä rasituksesta, sillä sähkön vähittäishinnat pysyivät merkittävästi EU:n keskiarvoa korkeampina. Tämä tarkoittaa, että irlantilaiset yritykset ja kuluttajat maksavat sähkönkulutuksestaan lisämaksun, mikä puolestaan vaikuttaa tuotantokustannuksiin ja kilpailukykyyn ja siten kykyyn houkutella yrityksiä sijoittumaan maahan ja toimimaan siellä pysyvästi. Koska korkeat energiakustannukset voivat olla suora kasvun este, on ratkaisevan tärkeää puuttua energian vähittäishintoja nostaviin tekijöihin. Uusiutuvan energian, erityisesti merituulivoiman, käyttöönoton lisääminen voi alentaa sähkön vähittäishintoja ja riippuvuutta fossiilisista polttoaineista, joiden markkinat ovat epävakaat. Uusiutuvien energialähteiden, energiavarastojen ja sähköverkkoinvestointien suunnittelu- ja lupakehyksen virtaviivaistaminen voisi nopeuttaa ja edistää uusiutuvan energian käyttöönottoon tehtäviä lisäinvestointeja.

(28) Uusiutuvien energialähteiden laajempi käyttöönotto voi alentaa energiakustannuksia vain, jos toteutetaan lisätoimia sähköjärjestelmän joustavuuden lisäämiseksi sekä sähköverkkokapasiteetin nykyaikaistamiseksi ja laajentamiseksi, mukaan lukien sisäiset parannukset ja rajatylittävät hankkeet, jotta voidaan vähentää uusiutuvan energian tuotannon rajoittamista. Tuuli- ja aurinkoenergian tuotannosta jouduttiin vuonna 2023 rajoittamaan lähes kymmenesosa kapasiteettirajoitusten vuoksi, ja tämä suuntaus on ollut viime vuosina kasvussa. Tämä pitää hinnat korkeina ja viivästyttää siirtymistä puhtaampiin energialähteisiin. Uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton ennakoitu lisääntyminen, lämmityksen ja liikenteen sähköistämisen aiheuttama kasvava sähkön kysyntä sekä datakeskusten määrän kasvu kuormittavat sähköjärjestelmää entisestään. Tämä korostaa tarvetta rakentaa infrastruktuuria, joka yhdistää kasvavan kysynnän keskukset uusiutuvan energian tuotantoon, ja päivittää olemassa olevaa verkkoinfrastruktuuria sen kapasiteetin lisäämiseksi. Tähän liittyy myös kulutusjousto, mukaan lukien toimenpiteet kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi, kuten sen varmistaminen, että yksityisillä kuluttajilla on pääsy dynaamisesti hinnoitelluille markkinoille, mikä voi olla tärkeä keino lisätä energiajärjestelmän joustavuutta.

([15]) Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategisiin haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta, COM (2025) 123 final.

(29) Asuntosektori on Irlannissa merkittävä kasvihuonekaasupäästöjen lähde, joka tuotti 9,7 prosenttia kotimaisista päästöistä vuonna 2023. Maan rakennuskanta on EU:n hiili-intensiivisimpiä. Energiatehokkuustoimenpiteiden nopeuttaminen koko rakennuskannassa auttaisi saavuttamaan alalle asetetut päästörajat ja vahvistaisi Irlannin energiaturvallisuutta. Rakennusten pitkälle menevien perusparannusten toteuttaminen ja vähäpäästöisten teknologioiden, myös kaukolämmön, käyttöönoton laajentaminen vähentäisi altistumista energian hintojen epävakaudelle ja tukisi samalla kilpailukykyä ja ympäristökestävyyttä.

(30) Talouskasvun ja siihen liittyvän digitaalisen infrastruktuurin laajentamisen vuoksi kasvavan energian kysynnän tasapainottaminen on merkittävä haaste Irlannille. Vaikka rakennetun ympäristön energiankulutuksen vähentämisessä on edistytty huomattavasti, energian loppukulutus kasvoi 0,7 prosenttia vuonna 2023. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että palvelusektorin rakennusten energiankulutus syö julkisten ja muiden yksityisten rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen tehtyjen investointien tuomia tehokkuushyötyjä. Palvelusektorin rakennusten osuus kaikesta sähkön kysynnästä on noin puolet, ja datakeskusten osuus Irlannin mitatusta sähkön kysynnästä oli 21 prosenttia vuonna 2023. Ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää riittävää uusiutuvan energian tuotantoa, jotta vältetään käytettävissä olevan uusiutuvan energian kapasiteetin monopolisoituminen. Tämä puolestaan vaatii toimenpiteitä energiatehokkuuden parantamiseksi, asianmukaisen infrastruktuurin laajentamiseksi ja joustavuuden lisäämiseksi.

(31) Kestävä liikkuminen edellyttää yhdennettyä lähestymistapaa, jolla edistetään sekä kestävien liikenneverkkojen laajentamista että tehokkaan latausinfrastruktuurin kehittämistä päästöttömille ajoneuvoille, varmistetaan tasapuolinen saatavuus eri alueilla ja edistetään pitkän aikavälin taloudellista kilpailukykyä. Julkisen liikenteen infrastruktuurin parantaminen muun muassa laajentamalla sähköistettyä raideliikennettä on olennaista vähähiilistämisen ja taloudellisen tehokkuuden kannalta. Integroidumpi liikenneverkko voisi lieventää kaupunkien ruuhkia, lisätä työvoiman liikkuvuutta ja tukea kaupunkien kestävää kasvua. Maaseutu- ja kaupunkialueiden välisten yhteyksien parantaminen on myös ratkaisevan tärkeää osallistavan talouskehityksen kannalta, jotta varmistetaan, että kaikki alueet hyötyvät vähähiiliseen talouteen siirtymisestä. Irlannissa on jokaista 21:tä ajoneuvoa kohti yksi latauspiste, mikä on selvästi alle EU:n keskiarvon, joka on yksi latauspiste jokaista seitsemää ajoneuvoa kohti. Alueelliset erot erityisesti maaseutualueilla ovat edelleen esteenä päästöttömien ajoneuvojen käyttöönotolle.

(32) Investointien lisääminen on olennaista vesihuollon ja jäteveden käsittelyjärjestelmien jatkuvien puutteiden korjaamiseksi erityisesti kaupunkialueilla. Nämä puutteet voivat heikentää ympäristövaatimusten noudattamista ja rajoittaa kestävän ja monialaisen kehityksen mahdollisuuksia esimerkiksi asumisessa ja vedestä riippuvaisilla aloilla. Suuret vuotomäärät – 37 prosenttia vuonna 2023 – ylittävät selvästi EU:n 25 prosentin keskiarvon, ja usean keskeisen jätevedenpuhdistamon suorituskykyä voitaisiin parantaa. Vaikka toimilla on pyritty laajentamaan jätevedenpuhdistuksen kattavuutta ja vähentämään käsittelemättömien jätevesien päästöjä, ikääntyvä infrastruktuuri ja rajallinen käsittelykapasiteetti haittaavat edelleen edistymistä veden laatua koskevien tavoitteiden ja ympäristötavoitteiden saavuttamisessa. Irlannissa esiintyy yhä useammin ilmastonmuutoksen aiheuttamia äärimmäisiä sääilmiöitä, kuten tulvia, kuivuutta ja myrskyjä, jotka uhkaavat rasittaa vesihuoltoverkkoja ja vahingoittaa infrastruktuuria. Kansallisen sopeutumiskehyksen puitteissa laadituista alakohtaisista sopeutumissuunnitelmista huolimatta tehokas ja koordinoitu täytäntöönpano on edelleen tärkeää. Viime vuosina on käyty keskusteluja veden hinnoittelumekanismin käyttöönotosta, mutta sen toteutus ei ole vielä edennyt. Veden hinnoittelumekanismi, jossa otetaan paremmin huomioon vedenkäytön kustannukset, voisi luoda vakaat ja avoimet puitteet vesi-infrastruktuurin pitkän aikavälin investoinneille ja suunnittelulle ja samalla edistää tehokkaampaa ja kestävämpää vedenkulutusta kaikilla sektoreilla.

(33) Investointien lisääminen kiertotaloushankkeisiin, kuten edistyneeseen jätteenkäsittelyinfrastruktuuriin, on olennaisen tärkeää, jotta Irlanti voi siirtyä jätehierarkiassa ylöspäin, edistää resurssitehokkuutta ja tukea vähähiilistämistä, kilpailukykyä ja pitkän aikavälin taloudellista turvallisuutta. Irlanti jää edelleen EU:n kiertotalouden vertailuarvoista. Yhdyskuntajätteen kierrätysaste oli 41 prosenttia vuonna 2020 ja kierrätysmateriaalien käyttöaste vain 2,3 prosenttia vuonna 2023. Molemmat jäävät merkittävästi alle EU:n keskiarvojen. Irlanti on vaarassa jäädä vuodelle 2025 asetetusta yhdyskuntajätettä koskevasta tavoitteesta. Ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavien kiertotalousinvestointien toteuttamiseen tarvitaan arvioiden mukaan 749 miljoonaa euroa vuodessa. Kiertotalous vähentää riippuvuutta tuontiraaka-aineista ja lisää kotimaisista jätevirroista saatavaa arvoa. Näin se tukee Irlannin pitkän aikavälin taloudellista turvallisuutta sekä parantaa sen talouden kestävyyttä ja kykyä sietää maailmanlaajuisia toimitusketjuhäiriöitä ja hintojen epävakautta.

(34) Hätämajoituksessa asuvien määrä on kasvanut merkittävästi kolmen viime vuoden aikana ja on nyt ennätykselliset 15 000 henkilöä. Vaikka nykyiset asunnottomuuden ehkäisyjärjestelmät ovatkin tehokkaita, ne eivät ole pystyneet pysäyttämään tätä kasvua ongelman laajuuden vuoksi. Lisäksi sosiaalisten asuntojen jonotuslistoilla on 59 000 kotitaloutta ja muiden vuokratukijärjestelmien piirissä 84 000 kotitaloutta. Alueilla, joilla vuokrankorotuksia on rajoitettu, on onnistuttu vähentämään vuokrien nousua, mutta vuokrankorotusten rajoittaminen on todennäköisesti hidastanut yksityisiä investointeja vuokra-asuntokantaan. Kohtuuhintaisten ja sosiaalisten asuntojen rakentaminen on kasvussa mutta jää edelleen jälkeen nykyisistä tarpeista ja tavoitteista, jotka on vahvistettu Irlannin Housing for all Plan -suunnitelmassa vuosille 2021–2030. Tämä vaikuttaa Irlannin kilpailukykyyn aiheuttamalla palkankorotuspaineita ja rajoittamalla yritysten, erityisesti pk-yritysten, kykyä houkutella ammattitaitoisia työntekijöitä. Julkisella sektorilla on vaikeuksia säilyttää riittävä työvoima esimerkiksi koulutuksen, terveydenhuollon ja rakentamisen aloilla. Tämä korostaa tarvetta jatkaa toimia asuntorakentamisen kapasiteettirajoitteiden purkamiseksi. Näitä rajoitteita ovat esimerkiksi infrastruktuurin puutteet, vesihuolto ja yleishyödylliset palvelut mukaan lukien, maan riittämätön saatavuus, kaavoitukseen liittyvät epävarmuustekijät, rahoitusvaihtoehtojen riittämättömyys, rakennustyöntekijöiden puute ja nykyaikaisten rakennusmenetelmien hidas käyttöönotto.

(35) Irlannin työmarkkinat ovat edelleen vakaat ja työttömyysaste on alhainen, mutta kaikkia ryhmiä hyödyttävän osallistavan kasvun aikaansaaminen on edelleen haasteellista. Sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi ja työllistymisen esteiden poistamiseksi on tehty toimia. Perinteisesti aliedustettujen ryhmien, kuten vammaisten henkilöiden ja yksinhuoltajien, työllisyysaste jää kuitenkin edelleen EU:n keskiarvosta. Näiden ryhmien köyhyysriski on näin ollen myös suhteettoman suuri. Samaan aikaan keskeisillä aloilla on edelleen osaamisvajetta ja osaamisen kohtaamattomuutta, mikä korostaa tarvetta tavoittaa työelämän ulkopuolella olevat ryhmät paremmin ja investoida osaamiseen, jotta voidaan edistää sosiaalista osallisuutta, auttaa muita heikommassa asemassa olevia ryhmiä nousemaan köyhyydestä ja vastata työmarkkinoiden tarpeisiin.

(36) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2025, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia vuonna 2025 annetun, euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Suositukset 2, 3 ja 4 auttavat Irlantia noudattamaan vuoden 2025 suositusasiakirjassa euroalueelle annettua ensimmäistä suositusta, joka koskee kilpailukykyä, suositukset 4, 5 ja 6 auttavat noudattamaan toista suositusta, joka koskee resilienssiä, ja suositus 1 kolmatta suositusta, joka koskee makrotaloudellista ja rahoitusvakautta,

SUOSITTAA, että Irlanti toteuttaa vuosina 2025 ja 2026 toimia, joilla se

1. kasvattaa yleisesti puolustus- ja turvallisuusmenoja ja puolustusvalmiutta varmistaen samalla velkakestävyyden 6 päivänä maaliskuuta 2025 annettuja Eurooppa-neuvoston päätelmiä noudattaen; varmistaa, että nettomenot noudattavat neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittelemaa polkua; vähentää riskejä, jotka liittyvät Irlannin verotulojen voimakkaaseen keskittymiseen muun muassa laajentamalla veropohjaa ja tarkistamalla verotukien soveltamisalaa ja vaikutuksia; vastaa ikäsidonnaisten menojen odotettuun kasvuun parantamalla terveydenhuoltojärjestelmän kustannustehokkuutta;

2. varmistaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisen täytäntöönpanon ottaen huomioon määräajat, joita uudistuksiin ja investointeihin asetuksen (EU) 2021/241 nojalla sovelletaan, jotta ne saadaan ajoissa päätökseen; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien (EAKR, JTF, ESR+) toteuttamista hyödyntäen tarvittaessa väliarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia; parantaakseen kilpailukykyä hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla EU:n välineitä, InvestEU-ohjelman ja Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen tarjoamat mahdollisuudet mukaan lukien;

3. parantaa liiketoimintaympäristöä lisäämällä julkisia T&K-investointeja ja tukemalla yritysten T&K-investointien lisäämistä muun muassa suorempien rahoitusvälineiden avulla kotimaisten yritysten ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten tuottavuuden parantamiseksi;

4. vähentää yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja nopeuttaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa muun muassa virtaviivaistamalla suunnittelu- ja lupakehystä; lisää toimia sähköverkon joustavuuden lisäämiseksi sekä kapasiteetin nykyaikaistamiseksi ja laajentamiseksi, jotta uusiutuvan energian tuotannon rajoittamista voidaan vähentää; laatii ja panee täytäntöön strategian kulutusjouston edistämiseksi; toteuttaa lisätoimenpiteitä, joilla tuetaan yksityisten ja julkisten rakennusten energiatehokkuutta energialaskujen ja energiajärjestelmän kustannusten pienentämiseksi; varmistaa, että suurten energiankäyttäjien liittyminen sähköverkkoon yhdistetään uusiutuvan energian kapasiteetin ja järjestelmän joustavuuden lisäämiseen; tukee investointeja julkiseen liikenteeseen ja muuhun kestävään liikenteeseen ja vahvistaa sitä ottaen huomioon alueelliset erot; nopeuttaa päästöttömien ajoneuvojen julkisten latauspisteiden asentamista;

5. lisää investointeja vesi-infrastruktuuriin veden laadun parantamiseksi ja vuotojen vähentämiseksi; nopeuttaa investointeja kiertotalouden vauhdittamiseksi; kehittää edelleen sekä jätehierarkiassa etusijalla oleviin vaiheisiin liittyvää jätteenkäsittelyinfrastruktuuria että taloudellisia välineitä, joilla ehkäistään jätteen syntymistä ja lisätään uudelleenkäytetyn ja uudelleenvalmistetun materiaalin ja kierrätysmateriaalin osuutta;
6. lisää edelleen sosiaalisten ja kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa; purkaa asuntorakentamisen kapasiteettirajoitteita parantamalla mahdollistavaa infrastruktuuria, maankäyttöä ja sen suunnittelua, rahoitusolosuhteita, työvoiman tarjontaa ja tuottavuutta; vahvistaa heikommassa asemassa olevien ryhmien, erityisesti vammaisten henkilöiden ja yksinhuoltajien, työmarkkinoille pääsyä ja sosiaalista osallisuutta paremmin kohdennetulla etsivällä työllä ja täydennyskoulutuksella.

Tehty Brysselissä 8 päivänä heinäkuuta 2025.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

S. LOSE